

Almanya’da Büyüyen Türk Öğrencilerin Türkçe Konuşmada Yaptıkları Telaffuz Hatalarının İncelenmesi

Mustafa Taylan

International Burch University, Yüksek Lisans Öğrencisi,

mustafa.taylan@stu.ibu.edu.ba, <https://orcid.org/0009-0003-1865-2947>

Prof. Dr. Cemal ÖZDEMİR

SDU University - Kazakhstan, Shinawatra University - Thailand

cemal.ozdemir@sdu.edu.kz, <https://orcid.org/0000-0002-1166-3083>

Özet

İşçi göçü antlaşması kapsamında 1961 yılında Federal Almanya'ya gelen ilk neslin çocukları, okullarda Almanca bilmedikleri için genellikle başarısız olmuştur. Bu durumun farkına varan ikinci ve üçüncü kuşak aileler, çocuklarının Almancayı daha iyi öğrenmesi amacıyla evde Almanca ağırlıklı konuşmaya başlamış, Türkçe ise geri planda kalmıştır. Konuşma, toplumda en yaygın iletişim aracı olduğu için, etkili iletişimin sağlanması düzgün konuşmaya bağlıdır. Ancak Almanca ve Türkçe dillerinin ses yapılarının farklı olması, çocukların konuşurken telaffuz hataları yapmalarına yol açmaktadır. Bu çalışmanın amacı, Almanya’da yetişen Türk kökenli öğrencilerin Türkçe telaffuz hatalarının nedenlerini tespit etmek ve çözüm önerileri sunmaktır. Bu araştırmanın oluşması için nitel araştırma içerisinde durum çalışması yapılmıştır. Verileri toplamak için gözlem ve görüşme yöntemleri kullanılmıştır. Veriler içerik analizi yöntemiyle değerlendirilmiştir. Araştırmada Almanya'nın Kuzey Ren-Vestfalya (NRW) eyaletinde faaliyet gösteren iki ilkokuldaki toplam altı sınıftan 62 öğrencinin ses kayıtları incelenmiş ve telaffuz hatalarının sebepleri ile bu hataların nasıl düzeltilebileceğine dair öneriler sunulmuştur. Araştırma sonucunda çocuklar her ne kadar iki dilli yetişse de Almancanın Türkçeye daha baskın olduğu bir ortamda yetiştikleri, bu yüzden de çocukların konuşurken Almanca dilinin kurallarını Türkçeye uyarladıklarından telaffuz hataları yaptıkları gözlemlenmiştir. Bunun yanında ailelerin evde şive ile konuşmaları, yabancı evliliklerin artması, Almanca Türkçe birbirine benzeyen kelimelerin olması, dillerdeki harf farklılıkları telaffuz hatalarının sayılarının artmasına ve çeşitli olmasına yol açmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Türk kökenli öğrenciler, iki dillilik, konuşma, telaffuz hataları, vurgu

An Examination of the Pronunciation Errors Made by Turkish Students Raised in Germany When Speaking Turkish

Abstract

In the context of the labor migration agreement, the children of the first generation who arrived in the Federal Republic of Germany in 1961 often faced academic failure due to their lack of proficiency in German. Aware of this, the second

and third-generation families started speaking predominantly German at home to help their children learn the language better, pushing Turkish to the background. Since speaking is the most common means of communication in society, effective communication largely depends on clear and correct speech. However, due to the phonetic differences between German and Turkish, children often make pronunciation errors when speaking. The aim of this study is to identify the causes of Turkish pronunciation errors among Turkish-origin students raised in Germany and to propose solutions. This research utilizes a case study within a qualitative research framework. Data collection was conducted through observation and interviews, and the data were analyzed using content analysis. In this study, sound recordings from six classrooms in two primary schools 62 students in North Rhine-Westphalia (NRW), Germany, were examined, and the causes of pronunciation errors, along with suggestions for correcting these errors, were provided. The findings reveal that although children are raised bilingually, they grow up in an environment where German is more dominant than Turkish. As a result, they tend to apply German language rules to Turkish when speaking, leading to pronunciation errors. Additionally, factors such as families speaking with dialects at home, the increase in intercultural marriages, similarities between some German and Turkish words, and differences in the letters of the two languages the number of pronunciation errors increases and contribute to these pronunciation errors.

Keywords: Turkish-origin students, bilingualism, speech, pronunciation errors, stress

1. GİRİŞ

Göç, tarih boyunca insanlar arasında ekonomik, politik, kültürel, sosyal ve çevresel nedenlerle gerçekleşen bir olgu olmuştur. II. Dünya Savaşı sonrasında Federal Almanya, yeniden inşa sürecinde büyük bir iş gücüne ihtiyaç duymuş ve bu ihtiyacını farklı ülkelerden işçi göçüyle karşılamayı tercih etmiştir. Bu kapsamda, Türkiye ile 1961 yılında imzalanan iş gücü anlaşması ile ilk Türk işçileri Almanya'ya göç etmeye başlamıştır. Başlangıçta geçici bir süre çalışıp geri dönmeyi planlayan işçiler, zamanla Almanya'daki çalışma koşullarının ve ücretlerin Türkiye'den daha iyi olması sebebiyle kalıcı olmayı tercih etmişlerdir. Bu süreçte, aile birleşimi yoluyla eşlerini ve çocuklarını da yanlarına alarak Almanya'ya yerleşmişlerdir. Zamanla geri dönme düşüncesi zayıflamış, hatta ortadan kalkmıştır.

Türk işçilerin çocukları, başlangıçta geri döndüklerinde Türkçe sorun yaşamamaları için özel sınıflarda toplanmış ve Türkçe dersleri de verilmiştir. Ancak, bu sistemin başarısız olması üzerine Türk kökenli öğrenciler diğer Alman öğrencilerle aynı sınıflarda eğitime başlamıştır. Almanya'da yaşayan Türkler, şu anda dördüncü nesle ulaşmış olup, nüfusları yaklaşık 3,5 milyon civarındadır. “Birinci kuşak, Türkiye’de doğmuş ve yaşadıkları ülkeye göç etmiş ve çoğu emekli olan; ikinci kuşak, yaşadıkları ülkede doğup büyüyen veya küçük yaşta yaşadıkları ülkeye gelen; üçüncü kuşak ve dördüncü kuşak ise yaşadıkları ülkede doğup büyüyen kuşak olarak tanımlanabilir.” (Demirbaş, 2014:10).

Türkçe dersleri, Türk kökenli öğrencilerin normal sınıflarda eğitime başlamasının ardından öğleden sonraları ve cumartesi günleri verilmeye başlanmıştır. Ancak, özellikle ikinci nesilden itibaren ailelerin çocuklarının Almancayı daha iyi öğrenmeleri amacıyla evde Almanca konuşmaya ağırlık vermeleri, Türkçe dil becerilerinin gerilemesine yol açmıştır. Günümüzde, yalnızca birkaç

Türkçe kelime bilen, hatta hiç Türkçe konuşamayan Türk kökenli çocuklara rastlamak mümkündür. Almanya’nın 16 eyaletinden bazıları Türkçe derslerini eyaletler bünyesinde sağlarken, diğerlerinde bu dersler konsolosluklar aracılığıyla verilmektedir. Fakat genel olarak Türk kökenli çocukların Türkçe anlama, anlatma, yazma ve konuşma becerilerinin zayıfladığı gözlemlenmektedir. Bu sorunun farkına varan Kuzey Ren-Vestfalya (NRW) eyaleti, 1990’lı yıllardan itibaren iki dilli eğitim veren KOALA ve bilingüel (iki dilli) okullar açmıştır. Bu okullarda, öğrenciler hem anadil öğretmenleri hem de sınıf öğretmenleri ile birlikte ders işlemekte, böylece daha başarılı olmaktadır. Anadilde verilen derslerin Almanca derslerle harmanlanması, öğrencilerin hem Türkçe hem de Almanca dil becerilerini geliştirmelerini sağlamaktadır.

Okuyan ve Özdemir (2023), çalışmalarında Almanya’da doğan çocukların iki dillilik örneğini sergilediklerini, zaman zaman çocukların bu iki dillilik içinde bocaladıklarını ve zorlandıklarını, okulda ve sosyal alanda Almanca kullanırken evde ve aile içerisinde Almanca Türkçe karışık bir dil kullandıklarını belirtmişlerdir. Bunun çocukların iki dili de etkin olarak kullanamamalarına sebep olduğunu, öğrencilerin yapısal ve tipolojik özelliklerinin farklı olmasına rağmen konuşurken Almanca Türkçe dillerini farketmeden karıştırarak kullandıkları, bu aşamada öğrencilere her iki dilin yapısı ve özelliklerinin tekrar öğretilmesinin gerektiği ve öğrencilerin bu kelime ve kural karışımına girmeden konuşmalarının sağlanmasının önemini vurgulamışlardır.

Duygularımızı, düşüncelerimizi ve isteklerimizi en etkili yol olan konuşma yoluyla karşımızdaki insanlara iletebiliriz. Konuşma becerisinde kastedilen öğrenilen dilde iletişim kurmak, güzel ve etkili konuşmaktır. Tüm yaşamımızda en fazla kullandığımız iletişim yolu konuşmadır. Konuşma becerisi ne kadar gelişirse çevreyle olan iletişim o kadar sağlıklı olur.

“Etkili iletişim kavramının akla getirdiği ve birlikte anıldığı bir başka husus ise güzel ve etkili konuşmadır. Etkili ve güzel konuşma, bir iletişimi etkili kılan unsurların başında gelir.” (Çerçi A., 2013, s.9).

Yıldız, Okur, Arı ve Yılmaz (2008), doğru konuşmada dikkat edilecek davranışları şöyle sıralamışlardır:

1. Sesler ve kelimeler doğru çıkarılmalıdır.
2. Cümleler anlaşılır olmalıdır.
3. Konuşma yerel ağız özelliklerinden arındırılarak İstanbul ağızıyla yapılmalıdır.
4. Gerektiği durumlarda beden dili kullanılmalıdır.
5. Söz varlığı etkili bir biçimde kullanılmalıdır.
6. Vurgu, tonlama, durak, ulama gibi unsurlara konuşmada dikkat edilmelidir.

7. Konuşurken ağızdan tükürük saçılmamalıdır.
8. Ağızda bir şey varken (sakız, şeker vb.) konuşulmamalıdır.
9. Konuşmada argo sözden ve küfürlü ifadelerden uzak durulmalıdır.
10. Hedefteki birey/bireylere “siz” diye seslenilmelidir.
11. İsteklerin başında “lütfen” sözcüğü mutlaka kullanılmalı ya da soru yoluyla istek ifade edilmelidir.
12. İstek gerçekleştiğinde mutlaka teşekkür edilmelidir.
13. Konuşma ciddiye alınmalı, düşünülmeden konuşulmamalıdır.
14. Konuşma, hedef bireyin yaşına, bilgisine ve düzeyine uygun içerikte olmalıdır.
15. Konuşmada çelişkili ve tutarsız açıklamalar, yorumlar bulunmamalıdır.
16. Duygu, düşünce ve bilgiler aktarılırken anlatımın sürekli, sürükleyici, aşamalı, merakı artırıcı bir akış içinde anlatılmalıdır. (s.163-164)

“Boğumlama (telaffuz): Kelimelerin doğru ve anlaşılır bir biçimde seslendirilmesidir. Konuşan kişi kelimeleri dudaklarını, dilini, çenesini gerektiği kadar oynatarak seslendirmelidir. Eksik ya da yetersiz boğumlama kelimelerin farklı ve yanlış anlaşılmasına yol açar.” (Çakır, Dağlı, Yıldız ve Abanoz, 2011, s. 69)

Almanya’da Türkçe kelimeleri düzgün telaffuz edemeyen çocuklar, kendilerini düzgün ifade edememekte ve daha rahat konuştukları dil olan Almanca ile konuşma yoluna gitmektedirler. Ayrıca çocukların Türkçelerinin zayıf olmasının diğer bir sebebi de, yabancı evliliklerin artmasıdır. Hemen hemen her sınıfta anne veya babanın Türk olmadığı çocuklar görülmektedir. Bu aileler çocuklarının mutlaka Türkçe de öğrenmesini istemektedirler ancak, evde yeteri kadar destek vermemektedirler.

2. YÖNTEM

2.1. Araştırmanın Modeli

Bu çalışmanın oluşmasında nitel bilgi toplama yöntemleri kullanılmıştır. Yıldırım’a (1999) göre, nitel araştırma, algıların ve olayların doğal ortamlarında gerçekçi ve bütüncül bir şekilde ortaya konmasını amaçlayan bir süreç olarak tanımlanabilir. Bu süreçte, gözlem, görüşme ve doküman analizi gibi nitel bilgi toplama yöntemleri kullanılır.

Araştırmada, nitel araştırma desenlerinden biri olan durum çalışması yöntemi tercih edilmiştir. Durum çalışması, nitel araştırma yöntemleri arasında akademik çalışmalarda sıkça başvurulan yaklaşımlardan biridir. Bu yöntemin tercih edilmesinin başlıca nedenleri, sorunları kendi sınırları içerisinde bütüncül bir şekilde analiz etme imkanı sunması, durumların karşılaştırmalı olarak tanımlanıp yorumlanabilmesi ve geniş kapsamlı veri toplama fırsatı sağlamasıdır. Bu avantajlar nedeniyle araştırmada durum çalışması modeli kullanılmıştır.

2.2. Evren ve Örneklem

Araştırmanın evrenini, Almanya’da büyüyen ve Türkçe dersi alan Türk kökenli 1. ve 4. sınıf öğrencileri oluşturmaktadır. Çalışmanın örnekleme, basit rastgele örnekleme yöntemi ile seçilmiştir. Örneklem, 2023-2024 öğretim yılında Almanya’nın Kuzey Ren-Vestfalya (NRW) eyaletine bağlı Köln şehrinde bulunan iki farklı devlet ilkokulundan belirlenmiştir. Evren içerisinde seçilen 42 öğrenci Türkçe ve KOALA dersleri alırken, 20 öğrenci yalnızca Türkçe dersi almıştır. Her sınıfta, Türkçe konuşma becerileri oldukça iyi olan ve telaffuz hataları çok az görülen bir ya da iki öğrenci değerlendirme dışı bırakılmıştır.

Bu iki ilkokuldan toplamda 62 öğrenci ders sırasında gözlemlenmiş ve veriler bu gözlemler doğrultusunda oluşturulmuştur. Hem Türkçe hem de KOALA derslerinin verildiği ilkokul Köln Niehl'de, sadece Türkçe derslerinin verildiği ilkokul ise Köln Ehrenfeld'de bulunmaktadır. Tüm öğrenciler, Almanya'da yetişen Türk kökenli çocuklar olup, bunlar arasında 3 öğrenci Bulgaristan Türklerindedir.

2.3. Verileri Toplama Araçları

Bu araştırmada, Almanya’da yetişen Türk kökenli çocukların telaffuz hatalarını belirlemek ve bu hataların sebeplerini ortaya koymak için nitel veri toplama yöntemleri kullanılmıştır. Araştırmada, çocukların telaffuz hatalarını ve bu hataların sebeplerini daha derinlemesine anlayabilmek için yarı yapılandırılmış görüşmeler yapılmıştır. Görüşmelerde öğrencilerin konuşurken karşılaştıkları zorlukları ortaya çıkarmaya yönelik sorular sorulmuştur. Öğrencilerin konuşmalarındaki telaffuz hatalarını tespit etmek için sınıf içi etkinlikler ve diğer konuşma ortamlarında ses kayıtları da alınmıştır. Bu kayıtlar çocukların doğal dil kullanımlarını gözlemlemek ve analiz etmek için kullanılmıştır. Ses kayıtları, çocukların günlük konuşmalarında hangi tür telaffuz hataları yaptıklarını ve bu hataların sıklıklarını belirlemeye yardımcı olmuştur.

Ayrıca araştırma kapsamında, öğrencilerin sınıf içindeki konuşma becerileri, öğretmen ve arkadaşlarıyla iletişimi gözlemlenmiştir. Gözlemler, öğrencilerin telaffuz hatalarının sınıf içi iletişimde nasıl ortaya çıktığını anlamak için kullanılmıştır. Bu verileri toplama araçları, araştırmanın amacına uygun olarak seçilmiş ve uygulanmıştır. Görüşme ses kaydı ve gözlem gibi nitel veri toplama yöntemleri, çocukların dili kullanımına dair kapsamlı ve derinlemesine bir

anlayış geliştirilmesini sağlamıştır. Elde edilen veriler, çocukların telaffuz hatalarının kaynaklarını anlamaya yönelik sistematik bir analiz sürecinden geçirilmiştir. Çalışmalar yürütülürken Köln’de çeşitli okullara da Türkçe dersi veren 5 Türkçe öğretmeni ile görüşülüp, fikir alış verişi yapılmıştır. Elde edilen veriler, bulgular bölümünde ele alınmıştır.

2.4. Verilerin Toplanması ve Analizi

Bu araştırmada, Almanya’da yaşayan Türk kökenli çocukların telaffuz hatalarını tespit etmek ve bu problemlere yönelik çözüm önerileri sunmak amacıyla veri toplama aracı olarak görüşme ve gözlem teknikleri tercih edilmiştir. Görüşmeler, öğrencilerin konuşma sırasında karşılaştıkları telaffuz zorluklarını ve bu zorlukların nedenlerini belirlemeye yönelik olup, yarı yapılandırılmış soru formları kullanılarak gerçekleştirilmiştir.

Öğrencilerin telaffuz hatalarını belirlemek amacıyla, sınıf içi etkinlikler sırasında ses kayıtları alınmıştır. Bu kayıtlar, öğrencilerin doğal konuşma ortamlarındaki telaffuzlarını gözlemleyip analiz etme imkânı sağlamıştır. Ayrıca, öğrencilerin öğretmenleri ve arkadaşlarıyla olan sınıf içi etkileşimleri ve konuşma becerileri de gözlemlenmiştir. Yapılan bu gözlemler, telaffuz hatalarının günlük konuşma pratiklerinde nasıl ortaya çıktığını daha iyi anlamak için kullanılmıştır.

Toplanan ses kayıtları ve görüşme verileri içerik analizi yöntemi ile değerlendirilmiştir. Bu yöntem, çocukların konuşurken yaptıkları telaffuz hatalarını ve bu hataların nedenlerini sistemli bir şekilde inceleme imkânı sunmuştur. Ayrıca çocukların telaffuz hatalarını neden ve nasıl yaptıklarını tespit etmek için, iki Türkçe öğretmeniyle de görüşmeler ve değerlendirmeler yapılmıştır.

Elde edilen veriler ve analizler sonucunda, öğrencilerin telaffuz hatalarının kaynakları tespit edilmiş ve bu hataların düzeltilmesine yönelik stratejiler geliştirilmiştir. Geliştirilen bu stratejiler, özellikle iki dillilikten kaynaklanan zorlukları ele alarak, öğrencilerin hem Almanca hem de Türkçeyi doğru ve etkili bir şekilde kullanmalarını hedeflemektedir.

3. BULGU VE YORUMLAR

3.1. Almancanın Ses Yapısının Türkçe Ses Yapısından Farklı Olmasından Kaynaklanan Telaffuz Hataları

3.1.1. “-S” harfinin yanlış telaffuz edilmesi

-S harfi Almancada sessiz bir harfin önünde veya kelime sonlarında Türkçedeki -s gibi seslendirilir, sesli bir harfin önünde veya kelime başlarında Türkçedeki -z gibi seslendirilir. Ayrıca Almancada tüm isimler büyük harfle başlar.

TABLO 1. -S harfinin Almancada Seslendirilmesi

Almanca Kelime	Türkçesi	Türkçe okunuşu
Rose	gül	Roze
Gas	gaz	Gas
Sonne	güneş	Zonne
Vase	vazo	Vaze
Hose	pantolon	Hoze
Nase	buru	Naze
Sehen	görmek	zehen

TABLO 2. -S Harfinin Türkçe Yanlış Telaffuzuna Örnekler

Kelime	Telaffuz Hatası
Sebze	zebze
domates	tomatez
sabun	zabun
patates	patatez
sepet	zepet
süt	züt
sabah	zabah
sarı	zarı
silgi	zilgi
sincap	zincap
Tansel	Tanzel

Yukarıdaki tabloda görüldüğü gibi Türk kökenli çocuklar –s harfini Almancada kullanıldığı gibi –z olarak telaffuz etmektedirler. Öğrenciler “öğretmenim zabun kalmamış”, “ben her gün züt içerim”, “bizim sınıfımıza Tanzel yeni geldi” gibi cümleler kurmaktadır. Böylece bir çok telaffuz hatası yapmaktadırlar. Bu tür hatalar en çok görülen hatalar olmuştur.

Arslan ve Okuyan (2022) *Almanya’da Yaşayan Türk Soylu İlk ve Ortaokul Öğrencilerinin Türkçe Konuşurken Yaptıkları Hatalar isimli* çalışmalarında, Almanya’da yetişen çocukların –s harfini –z olarak telaffuz ettiklerini tespit etmişler, bunun bu şekilde kullanılmasının telaffuz hatalarına yol açtığını belirtmişlerdir.

3.1.2. “-V” harfinin yanlış telaffuz edilmesi

-V harfi Almancada iki türlü seslendirilir. Almanca kelimelerde -f olarak seslendirilir. Yabancı kelimelerde ise Türkçedeki -v gibi seslendirilir. Türk kökenli çocuklar bu kuralı alıp Türkçe kelimelerde de kullanmaktadırlar. Aşağıda bu kullanıma bazı örnekler verilmiştir

TABLO 3. -V harfinin Almancada Seslendirilmesi

Almanca Kelime	Türkçesi	Türkçe okunuşu
Vater	baba	Fater
Vogel	kuş	Fogel
Vase	vaso	Vase
vergessen	unutmak	fergessen

TABLO 4. -V Harfinin Türkçede Yanlış Telaffuzuna Örnekler

Kelime	Telaffuz Hatası
ceviz	cefiz
cetvel	cetfel
eldiven	eldifen
ev	ef
duvar	dufar
havlu	haflu

havuç	hafuç
hayvan	hayfan
tavuk	tafuk
mavi	mafi
kova	kofa
havuz	hafuz

Yukarıdaki tabloda Türk kökenli öğrencilerin Almancada olduğu gibi –v harfini –f harfi gibi seslendirmelerine örnekler verilmiştir. “Ben efe gidiyorum”, “bugün hafuzda yüzdüm”, “ben cefiz sevmem” gibi cümleler kurdukları gözlemlenmiştir. Bu da konuşurken çocukların bazen anlamamasına yol açmaktadır.

Aksak Gönül ve Okyay (2021), yaptıkları çalışmada Almancada –v harfinin Türkçedeki –f harfi gibi seslendirildiğini ve bunun da, sesletimden kaynaklanan hatalara yol açtığını tespit etmişlerdir.

3.1.3. “-Z” harfinin yanlış telaffuz edilmesi

Almancada –Z harfi –tset olarak seslendirilir, genellikle kulağa –S harfi gelir. Aynı zamanda –s harfi de –z olarak seslendirilir. Yani Türkçede kullanımın tam tersi bir kullanım söz konusudur. Bu harfleri Türk kökenli çocukların genellikle yanlış kullandığı gözlemlenmiştir.

TABLO 5. Almancada -Z harfinin Seslendirilmesi

Almanca Kelime	Türkçesi	Kelimenin Türkçe Okunuşu
Zebra	zebra	tsebra
Zusammen	birlikte	tsuzammen
Zeit	zaman	tseit
Zwei	iki	tswei

TABLO 6. -Z Harfinin Türkçede Yanlış Telaffuzuna Örnekler

Kelime	Telaffuz Hatası
muz	mus
üzüm	ütsüm

tuz	tus
karpuz	karpus
zebra	tsebra
gözlük	göslük
yüzük	yütsük
ağız	ağıs
sekiz	sekis
kuzu	kusu
vazo	vaso
geziyor	gesiyor
yüzüyor	yüsüyor
yazıyor	yasıyor
zaman	saman

Yukarıdaki tablodan anlaşılacağı üzere Türk kökenli çocuklar –z harfini –s harfine dönüştürerek seslendirmektedirler. “Ben mus seviyorum”, “göslük takıyorum”, “öğretmenim o çok güsel yüsüyor”, “ben karpusu çok seviyorum” gibi yanlış telaffuzlar gözlemlenmiştir.

Aksak Gönül ve Okyay (2021), yaptıkları çalışmada öğrencilerin sıkça –z harfinin yerine –s harfini kullandıklarını belirtmişlerdir. Bu hatanın da Almancada –s harfinin –z gibi okunduğundan kaynaklandığını düşünmektedirler.

3.1.4 “-J” harfinin yanlış telaffuz edilmesi

Almancada -j harfi Türkçede -y harfi gibi seslendirilir. Türkçede –j harfinin çok fazla kullanılmamasından dolayı, çocuklar bu harfin seslendirilmesini unutmaktadırlar ve Almancadaki gibi kullanmaya çalışmaktadırlar.

TABLO 7. Almancada -J harfinin Seslendirilmesi

Kelime	Türkçesi Kelimenin	Türkçe Okunuşu
Jacke	ceket	Yakke

Junge	erkek çocuk	Yunge
Jahr	yıl	Yahr
Joghurt	yoğurt	Yogurt
Januar	ocak(ay)	Yanuar
Jäger	avcı	Yäger

TABLO 8. -J Harfinin Türkçede Yanlış Telaffuzuna Örnekler

Kelime	Telaffuz Hatası
jaguar	yaguar
judo	yudo

Yukarıda olduğu gibi çocuklar –j harfini Almancada olduğu gibi –y olarak seslendirmektedirler. “Öğretmenim ben judo yapıyorum ve madalya aldım”, “ben yaguar gördüm” gibi örnekler gözlemlenmiştir. Bu harfin kullanımı sık olmadığı için kullanımı unutulmaktadır.

3.1.5. “-Y” harfinin yanlış telaffuz edilmesi

Almancada -y harfi sadece yabancı dillerden alınan kelimelerde bulunur -i gibi okunur. Bazen de -y gibi okunur. Türkçe diline göre bu farklı kullanım çocuklarda bu harfi kullanırken zorlanmalarına yol açmaktadır.

TABLO 9. –Y harfinin Almancada Seslendirilmesi

Kelime	Kelimenin Türkçesi	Türkçe okunuşu
System	sistem	Tzistem
Lyrik	lirik	Lirik
Yoga	yoga	Yoga
Symbol	sembol	Simbol
Party	parti	Parti
Yacht	yat	Yaht

TABLO 10. -Y Harfinin Türkçede Yanlış Telaffuzuna Örnekler

Kelime	Telaffuz Hatası
siyah	siah
salyangoz	salingoz
geliyor	gelior
kayıyor	kaior

Yukarıda görüldüğü gibi çocuklar genelde –y harfini –i harfi gibi seslendirmektedirler. Bazen de kelimeleri sanki bu harf hiç yokmuş gibi seslendirmektedirler. “Benim en sevdiğim renk siah öğretmenim”, “o bugün gelmior” gibi yanlış kullanımlar gözlemlenmiştir.

Güven ve Özbilen (2018), yaptıkları çalışmada, öğrencilerin konuşma sırasında yaptıkları en çok hatalardan birisinin de, –y sesinin yanlış veya eksik kullanımı olduğunu belirtmiştir.

3.1.6. “-C” harfinin yanlış telaffuz edilmesi

Almancada –c harfi bazen –ts, bazen –s, bazen de -k gibi seslendirilir. Görüldüğü gibi bu harfin kullanımı Türkçeye göre çok daha farklıdır. Bu harf ile başlayan kelimeleri kullanırken çocukların önce bir düşünme payı istedikleri, günlük hayatta kullanılan birkaç kelimenin dışında bu harfi yanlış kullandıkları gözlemlenmiştir.

TABLO 11. Almancada –C Harfinin Seslendirilmesi

Kelime	Türkçesi	Kelimenin Türkçe okunuşu
Cent	sent	tsent
Cafe	kafe	Kafe
Cinema	sinema	Sinema

TABLO 12. –C Harfinin Türkçede Yanlış Telaffuzuna Örnekler

Kelime	Telaffuz Hatası
ceviz	çefis
sıcak	sıçak
pencere	pençere

böcek

böcek

Sınıfta yapılan gözlemlerde –c harfini çocukların genelde –ç olarak seslendirdikleri gözlemlenmiştir. Almancada –c harfinin farklı seslendirilmesi çocuklarda bu harfi kullanırken kafa karışıklığına yol açmaktadır. “Öğretmenim annem çefis kafamızı iyi çalıştırır dedi”, “Çok sıcak, pençereyi açamadım” gibi kullanımlar gözlemlenmiştir.

Öztürk ve Yıldız (2013), yaptıkları çalışmada Almanya’da ilkokula giden Türk çocuklarının ı-i, z-s, t-d, c-ç harflerini karıştırdıklarını tespit etmişlerdir. Bu hatalara dair benzer örnekler vermişlerdir.

3.1.7. “-I” harfinin yanlış telaffuz edilmesi

Almancada bulunmayan Türkçe dört harften bir tanesi de –ı harfidir. Ayrıca Türkçedeki büyük –İ Almancada noktasız olarak –I şeklinde yazılır. Türk kökenli çocuklar -ı harfini genellikle -i olarak seslendirmektedirler. En fazla telaffuz hatası yapılan harflerden bir tanesidir.

TABLO 13. –I Harfinin Türkçede Yanlış Telaffuzuna Örnekler

Kelime	Telaffuz Hatası
altı	alti
baktı	bakti
ırmak	irmak
patlıcan	patlican
balık	balik
fırça	fırça
kış	kiş
salatalık	salatalik
mısır	misir
yıldız	yildiz
arı	ari
kırk	kirk
yaşında	yaşında

kapı	kapi
sıcak	sicak
bıçak	biçak
baktı	bakti

Yukarıda görüldüğü gibi –ı harfi –i harfi gibi seslendirilmektedir. Bu yanlış kullanım en fazla yapılan telaffuz hatalarından bir tanesidir. Almancada –ı harfinin olmamasından dolayı, Türkçe derslerinde bu harfin öğretilmesi, çocukların kafalarının karışmaması için sona bırakılmaktadır. Sene sonunda öğrenilen bu harfi çocuklar çabuk unutmaktadır. Bu harfin ara ara tekrar edilmesi gerekmektedir. Öğrenciler, “ben altı yaşımdayım”, “ben balık sevmiyorum”, “bugün çok sıcak” gibi telaffuz hataları yapmaktadırlar. Bayrak ve Üstün (2020) yaptıkları çalışmada verdikleri örnek cümlelerde, Almanya’da yetişen çocukların –ı harfini –i harfi olarak kullandıklarını ortaya koymuşlardır.

3.1.8. Almancada “–er” ekinin seslendirilmesinden kaynaklanan telaffuz hataları

Türk kökenli öğrencilerin Almanca etkisinde kalarak yanlış kullandıkları bir ek vardır. Almancada –er eki kelimenin sonunda geldiğinde uzatılarak –a olarak seslendirilmektedir. Bu kural Türkçede olmamasına rağmen, çocukların bunu Türkçeye uyarladıkları gözlemlenmiştir.

TABLO 14. Almancada –er Ekinin Kullanılmasına Örnekler

Kelime	Türkçesi Kelimenin	Türkçe okunuşu
Maler	boyacı	Mala
Müller	Müller	Mülla
Schüler	öğrenci	Şüla
Bäcker	fırıncı	Bekka

TABLO 15. -er Ekinin Türkçede Yanlış Telaffuzuna Örnekler

Kelime	Telaffuz Hatası
döner	döna
katmer	katma
Ayfer	Ayfa
Kamer	Kama

Ömer	Öma
Ensar	Ensa
hamburger	hamburga

Yukarıda görüldüğü gibi Türk kökenli çocuklar Almancada olduğu gibi –er ekinin uzatılarak –a sesine dönüştürülmesini aynen alıp kullanmaktadırlar . Bu kullanımdan dolayı çocukların ne dedikleri anlaşılmamaktadır. “Öğretmenim ben hafta sonu döna yedim”, “Öma bugün okula gelmedi” gibi örnekler gözlemlenmiştir.

3.2. Vurgunun yanlış yerde yapılmasından kaynaklanan telaffuz hataları

Almancada vurgu genelde ilk hecededir. Bazı durumlarda ortada olabilir. Türkçede vurgu ise genelde son hecededir. Bazen ortada ve başta da olabilir. Almancanın etkisinde kalan Türk çocukları kelimeleri söylerken, vurguyu ilk hecede yaptıklarından dolayı, farklı bir durum oluşmaktadır ve kulağa hoş gelmemektedir. Ayrıca Almancada vurgulama açık bir şekilde yapılırken, Türkçede hafif geçilir ve belirgin değildir. Ancak Almanya’da yetişen Türk kökenli çocuklar vurguyu hem yanlış yerde hemde çok fazla seslendirdiklerinden, farklı ve tuhaf bir durum ortaya çıkmaktadır. Aşağıda yapılan bazı vurgu hataları tespit edilmiş, bir tabloya aktarılmıştır.

TABLO 16. Kelimede Vurgu Hataları

Almancadan Kaynaklı Yanlış Vurgu	Türkçede Doğru Vurgulama
<u>Kenan</u>	Ken <u>an</u>
<u>Baba</u>	bab <u>a</u>
<u>Kalem</u>	kale <u>m</u>
<u>ekmek aldım</u>	ek <u>m</u> ek <u>aldım</u>
<u>ayak</u>	ay <u>a</u> k
<u>yazdım</u>	yaz <u>dım</u>
<u>geldim</u>	gel <u>d</u> im
<u>araba</u>	arab <u>a</u>
<u>temiz</u>	tem <u>i</u> z
<u>bardak</u>	bar <u>d</u> ak

Türk kökenli çocuklar kelimedeki vurguyu Almancada olduğu gibi, kelimelerin başında kullanmaktadırlar. Derslerde ve çevresinde Almancada vurgulamayı bu şekilde öğrenen çocuklar, bu vurgulamayı aynı şekilde Türkçe kelimelerde de kelimenin sonunda kullanmaktadırlar. Bu da çocukların Almancanın etkisinde kaldıklarını, Türkçedeki vurgu kurallarını iyi bilmediklerini göstermektedir. Bu yanlış vurgu kullanımını kulağa hoş gelmemektedir. Altınok (2021), yaptığı çalışmada çocukların konuşurken hecelerde vurgulamaları hatalı uyguladıklarını, cümle vurgularında da kelimelerle doğru cümle yapısını oluşturmaya çalışırken, vurgulamaya dikkat etmediklerini tespit etmiştir.

3.3. Almanca ve Türkçe birbirine benzeyen kelimelerden kaynaklan telaffuz hataları

Almanca ve Türkçede birbirine benzeyen veya yakın olan kelimeler çocuklara da kafa karışıklığı oluşturmakta, bu da onların kelimeleri yanlış telaffuz etmelerine yol açmaktadır. Bu benzer kelimelerden dolayı, bazen çocuklar Türkçesini tam bilmedikleri ve emin olamadıkları kelimelerde de iki dil arası bir yeni kavram kullanmaktadırlar.

TABLO 17. Almanca Türkçe Birbirine Benzeyen Kelimelerde Telaffuz Hataları

Kelime	Kelimenin Almancası	Telaffuz Hatası
domates	Tomate	tomates
penguen	Pinguin	penguin
pizza	Pizza	pitza
Radyo	Radio	radio
ahtapot	Oktopus	ahtopus
zebra	Zebra	sebra
lamba	Lampe	lampa
fabrika	Fabrik	fabrik
kanguru	Känguru	kenguru
müzik	Musik	müsik
banka	Bank	bank
yoğurt	Joghurt	yogurt

Yukarıda görüldüğü gibi çocuklar Türkçe diline tam hakim olamadıkları için, Almanca-Türkçe birbirine benzeyen kelimeleri kullanırken, bazen hem Almancada hem Türkçede olmayan yeni

kelimeler kullanmakta, bazen de Türkçe kelimeyi bir veya iki harfi yanlış olarak kullanmaktadırlar. Bu bölüm belirlenirken çocukların bu hataları neden ve nasıl yaptıklarını tespit etmek için, iki Türkçe öğretmeniyle de değerlendirilmeler yapılmıştır.

3.4. Ailelerin yapısından ve evde konuştukları şiveden kaynaklanan telaffuz hataları

Almanya’da Türk kökenli çocuklar genelde işçi ailelerden gelmektedirler, bu aileler evde genelde memleketlerinde kullandıkları şiveyle konuştuklarından, çocuklar da bu şiveyi öğrenip kullanmakta ve telaffuz hataları yapmaktadırlar. Buna bir de artan yabancı evlilikler eklendiğinde, çocukların Türkçe becerilerinin gelişemediği bir ortam oluşmaktadır.

TABLO 18. Şiveden Kaynaklanan Telaffuz Hataları

Kelime	Şive Kaynaklı Telaffuz Hatası
görüyorum	goruyom
geliyorum	geliorum
vereceğim	vercem
geliyorum	gelim
elma	alma
altmış	atmış
kaşık	kaşuk
yemek	yimek
kardeşim	garadaşım
ne konuşuyorsun	ne konuşuyon
gidelim	gidek
yapıyorum	yapayorum
gidiyoruz	gidiyoz

Yukarıda görüldüğü gibi çocuklar evde öğrendikleri şiveyle konuşmaktadırlar. Hatta bazen kullandıkları bu yanlış kelimelerin doğru olduğunu, ailesinin de böyle konuştuğunu söylemektedirler. Özellikle çocuklar kendi aralarında konuşurken dikkat etmedikleri için, bu tür şiveli kullanımlar gözlemlenmiştir.

Bayrak ve Üstün (2020), çalışmalarında evdeki konuşulan şivenin, çocuklarda Türkçe konuşurken kullanıldığını örnekler vererek ortaya koymuşlardır. Bunun da telaffuz hatalarına yol açtığını belirtmişlerdir.

“Anadili gelişmeyen bir bireyin, çok dillilik ve çok kültürlülük akımının etkisiyle kendine ve sosyal çevresine yabancılaşma tehlikesi vardır. Bir çocuk ancak ilişki kurduğu kişilerle olan ilişkisi sayesinde kullandığı dili öğrenir.” (Çakır, 2002, s.46)

Araştırma çerçevesinde öğrenciler ile yapılan görüşmelerde 62 çocuktan sadece 3 tanesinin evde Türkçe kitap okuduğu diğerlerinin evde Almanca kitap okuduğu veya hiç kitap okumadığı tespit edilmiştir. Bunun en büyük sebebinin okuma kitaplarının tamamına yakınının Türkiye’den gelmesi ve bu kitapların çocukların seviyelerinin çok üstünde olması problemidir. Sınıfta öğrencilere bu kitaplardan okuma çalışmaları yapılmış ve bu çalışmalarda da çocukların, hemen hemen her cümlede bir veya iki kelimeyi anlamadıkları görülmüştür. Bu durumun da, onlardaki Türkçe kitap okuma hevesini kırdığı gözlemlenmiştir. Ancak çocuklar Almanca kitap okuduklarında, okuduklarının büyük bölümünü anladıkları görülmüştür. Bunun çocukların Türkçe kelime hazinelerinin Almanca diline nazaran oldukça zayıf olmasından kaynaklandığı düşünülmektedir.

4. SONUÇ VE ÖNERİLER

4.1. Sonuç

Bu çalışmada, Almanya’da yetişen Türk kökenli çocukların konuşurken yaptıkları telaffuz hatalarını tespit etmek amacıyla gözlemler yapılmış ve öğrencilerin ses kayıtları toplanmıştır. Çocukların ilk cümlelerinden itibaren, telaffuz hatalarından Almanca etkisi altında oldukları anlaşılabilmiştir. Sınıf içi gözlemlerde ise, öğrencilerin Türkçeyi akıcı konuşamamaları nedeniyle çekingen, öz güvensiz tavırlar sergiledikleri ve konuşmaktan kaçındıkları tespit edilmiştir.

Türk kökenli ilkökul öğrencilerinin çoğunda telaffuz hataları gözlenmiş, öğrencilerin büyük bir kısmında Türkçe dil becerilerinin yeterince gelişmediği belirlenmiştir. Bu çocuklar, genellikle Türkçeyi şive ile konuşan ailelerinden öğrenmişlerdir. İki dilli büyümelerine rağmen, evde ve çevrede baskın dilin Almanca olması nedeniyle Türkçeleri zayıf kalmış ve Türkçeyi Almanca dil kurallarına göre kullanmışlardır. Bu durum, öğrencilerin genellikle Almanca-Türkçe karışık bir dil geliştirmelerine ve dar bir kelime hazinesi ile konuşmalarına yol açmıştır. Bulgular, sistematik bir şekilde analiz edilerek sınıflandırılmıştır.

Velilere iki dilliliğin çocuklarda bir çok becerinin gelişmesinde olumlu etkilerinin olduğu mutlaka aktarılmalıdır. Bunu idrak eden ailelerden Türkçe dersine daha önem vermeleri, evde çocuklarıyla daha çok Türkçe konuşmaları beklenebilir. Anadilini iyi bilen ikinci dili daha iyi öğrenebilir. Mevcut durumda sınıflarda öğrencilerin Türkçe ve Almanca dil becerilerine yönelik dört farklı durum tespit edilmiştir: Almancası çok iyi Türkçesi zayıf olan çocuklar, Türkçesi iyi Almancası zayıf çocuklar, hem Almancası hem Türkçesi iyi olan çocuklar ve hemen hemen hiç Türkçe konuşmayan, sadece Almanca konuşan çocuklar.

Konuşma becerisinin önemli bir yönü, kelimelerin doğru telaffuz edilmesidir. Gözlemlerde, çocukların kelimeleri hatırlamakta zorlandıkları, bu nedenle konuşmalarında tereddüt ederek ve kısık bir sesle, güvensiz bir şekilde konuştukları; ayrıca, konuşmada zorlandıklarında hemen Almancaya geçtikleri görülmüştür.

Görüşme ve gözlemlerden, çocukların evde neredeyse hiç kitap, dergi veya gazete okumadıkları tespit edilmiştir. Bunun en büyük sebeplerinden biri, Türkiye’den gelen kitapların çocukların seviyesinin çok üzerinde olmasıdır. Okuduğunu anlamayan çocuklar, kitap okumaktan kaçınmaktadır.

Almanca ve Türkçe dil yapılarının farklı olmasından kaynaklanan telaffuz hatalarının özellikle "s", "z" ve "ı" harflerinin seslendirilmesinde yoğunlaştığı görülmüştür. Bu harflerin doğru telaffuzu için tekrarlar ve konuşma etkinlikleri gibi çalışmalar önerilmektedir.

Almanya’daki Türkçe ders kitapları ise hala bir problem teşkil etmektedir. Genellikle akademisyenler tarafından hazırlanan bu kitaplar, çocukların seviyesinin çok üstünde olduğundan verimli olamamaktadır. Ancak, ders öğretmenleri tarafından geliştirilen yeni kitap çalışmaları umut vericidir. Türkçe derslerini daha cazip ve verimli hale getirmek için yeni yöntem ve etkinlikler öneren çalışmaların artarak devam etmesi gerekmektedir.

Sonuç olarak, Almanya’da yetişen Türk kökenli çocukların Türkçe dil becerilerinin gerilediği gözlemlenmiştir. Neredeyse her sınıfta sadece birkaç kelime Türkçe konuşabilen çocukların varlığı gözlemlenmiştir.

4.2. Öneriler

Yapılan çalışmalarda elde edilen bulgular doğrultusunda Almanya’da yetişen Türk kökenli çocukların telaffuz hatalarının giderilmesi için bazı önerilerde bulunulmuştur:

- Türkçe derslerine çocukların katılımı mutlaka sağlanmalıdır. Ancak, Türkçe derslerinin öğleden sonra olması, zorunlu olmaması ve notların değerlendirme sistemine dahil edilmemesi gibi nedenler, bu derslere olan katılımı olumsuz etkilemektedir. Ailelerin, evde Türkçeye yeteri kadar önem vermesi durumunda, çocuklar da okulda Türkçe dersine katılım gösterecektir. Bu süreç, ancak ailelerin bilinçlendirilmesi ile mümkündür. Ne yazık ki, birçok aile, çocuğum Almancayı düzgün konuşsun düşüncesiyle küçük yaşlarda çocuklarına Türkçe öğretmiyor veya evde çok az Türkçe konuşuyor. Bu gecikme, okul çağına gelen çocukların anadilini öğrenmesini zorlaştırmaktadır. Bu bağlamda, ailelere yönelik bilgilendirme etkinlikleri tüm ilgili kurum ve kuruluşlar tarafından düzenlenmelidir. Ailelere, çocuklarının kültürel kimliklerini, gelenek ve göreneklerini korumada Türkçe dersinin hayati önemi anlatılmalıdır. Türkçenin sadece bir iletişim aracı değil, aynı zamanda kültürel bir miras olduğunu kavratran bilinçlendirme çalışmaları, çocukların Türkçe derslerine olan ilgisini artırmada kritik rol oynayacaktır.

- Almanya'da ilkokullarda Türkçe dersleri seçmeli bir ders olup, katılım isteğe bağlıdır. Notlar karne başarısını etkilememektedir. Araştırmanın yapıldığı Köln şehrinde 2022 yılından beri artık Türkçe notları karneye de yazılmaktadır fakat yine de sınıf geçmeye etki etmemektedir. Derslere katılmış anlamına gelmektedir. Eğer Türkçe dersleri yabancı dil statüsünde verilebilirse, derslerin daha fazla önemseneceği, sınıfı geçmeye etki edeceğinden daha fazla dikkate alınacağı bir gerçektir.

- Aileler bilinçlendirilerek evde mutlaka Türkçe konuşmaları gerektiği anlatılmalıdır. Ailelere çocukların iki dili, hatta üç dili aynı anda öğrenebilecekleri açıklanmalı, evde Türkçe konuşursak çocuğum Almanca öğrenemez ve Almanca dersinde başarısız olur düşüncesinden kurtulmaları sağlanmalıdır. Evde Türkçe konuşan ailelerin çocuklarının Türkçe dersinde daha ilgili oldukları görülmüştür. Haftada bir kaç saat Türkçe dersiyle Türkçe öğrenilemez, aileler evde mutlaka Türkçe konuşup pratik yapmalıdırlar. Bu çocuğun hem kelime hazinesini geliştirir, hem Türkçe dilinin temel yapısını öğrenmesine yardımcı olur, hem aile bağlarının güçlenmesine katkı sağlar ve Türkiye'deki akrabalarıyla rahat iletişim kurmasını kolaylaştırır. Dilin düzenli konuşulması dilin unutulma riskini ortadan kaldırır, çocukların kimliklerini korumalarına yardımcı olur. Böylece çocuk hem Almanca hem Türkçe dillerinin kullanma becerilerini geliştirerek gerçek anlamda iki dilliği elde etmiş olurlar.

- Günümüzde teknoloji baş döndürücü bir hızla gelişmekte ve hayatı büyük ölçüde kolaylaştırmaktadır. Dijitalleşme, mutlaka Türkçe dilini öğrenme ve geliştirme süreçlerinde de etkili bir şekilde kullanılmalıdır. Artık neredeyse her evde internet erişimi bulunmaktadır ve bu olanaklar, dil öğrenimi konusunda çok geniş imkanlar sunmaktadır. Birçok dijital platform veya internet sitesi, dil öğrenmeyi eğlenceli hale getiren etkinlikler ve uygulamalar sunmaktadır. Aynı zamanda, çeşitli radyo ve televizyon kanalları da dil eğitimine yönelik programlar yayınlayarak bu süreci desteklemektedir. Bu teknolojik imkanlardan faydalanmak, Türkçe öğrenimini daha erişilebilir ve cazip hale getirebilir.

- Öğretmen öğrencilerin telaffuz hatalarının giderilmesi için sınıfta daha çok konuşma etkinliklerine yer verilmelidir, bulgular bölümünde sıralanan telaffuz hataları göz önünde bulundurularak bu hataların üzerinde durulmalı, iki dilde karşılaştırmalar yapılmalıdır. Her dersin başında oluşturulacak günün konusuyla ilgili konuşma halkaları, telaffuz hatalarının giderilmesinde etkin rol oynayacaktır. Problemlerin kaynakları bilinirse, problemlere çözüm yolu geliştirilebilir. Öğretmen önce kendisi bir cümle kurar ve yanındaki çocuğa aşağıdaki gibi sorular sorar ve aynı soruyu yanındaki arkadaşına sormasını ister. Yapılan telaffuz hataları düzeltilir:

- 1- Ben en çok elma ve kirazı severim. Sen en çok hangi meyveleri seversin?
- 2- Benim en sevdiğim renkler mavi ve siyah. Sen en çok hangi renkleri seversin?
- 3- Ben boş zamanlarımda bisiklet sürerim. Sen boş zamanlarında ne yaparsın?
- 4- Benim en çok sevdiğim yemek tavuk ve pilav. Senin en çok sevdiğin yemek hangisi?

- Telaffuz hatalarının en sık yapıldığı kelimelerden oluşan bir resimli tablo hazırlanarak sınıfa asılabilir. Bu görsel tablo, öğrencilerin sıkça zorlandığı kelimelerin doğru telaffuzlarını pekiştirmeye yardımcı olacaktır. Ayrıca, bu kelimeler, resimler eşliğinde kullanılmalı ve öğrencilerin hatalarını göz önünde bulundurularak çeşitli alıştırmalar yapılmalıdır. Bu süreçte çocukların bolca konuşmaya teşvik edilmesi esastır. Telaffuz hatalarını düzeltmek, yalnızca teorik bilgiyle değil pratiğe dayalı çalışmalarla da sağlanabilir. Öğrencilerin doğal konuşma ortamlarında hata yaptıkları kelimeleri tekrar ederek doğru biçimde kullanmaları, hem dille ilgili öz güvenlerini artıracak hem de günlük konuşma pratiklerini güçlendirecektir.

-Telaffuz hatalarını düzeltmek için sınıfta bir konuşma kürsüsü hazırlanıp, çocukların herhangi bir konuda bir konuşmacı gibi iki dakika konuşmaları veya herhangi bir şeyi tanıtmaları istenebilir: Bunun yanında röportaj yapıyor gibi çocuklara sorular sorulur: *Bugün hava tahmin uzmanımıza soruyoruz yağış geliyor ne tavsiye edersiniz? Yaz geldi hangi meyveleri tüketmeliyiz? Hava kirliliği artıyor ne yapmalıyız? Uzmanımız bize meyvelerin faydalarını anlatacak. Prof. bize neden bilgisayar veya tablet ile fazla oynamamız gerektiğini anlatacak. Bugünkü konuşumuz; çocukların neden erken yatması gerektiği konusunda bizi bilgilendirecek* gibi sınıf içi etkinlikler hem konuşmayı hem telaffuzu geliştiren etkinliklerdir. Bir kalem bile mikrofon olarak kullanılabilir. Çocuklar bu etkinliği severek ve ciddiye alarak yapmaktadırlar.

- Telaffuz hatalarını düzeltmenin diğer bir yolu da çocuklara şarkı öğretmektir. Çocukların dikkatini ve ilgisini çeken şarkılar, kelime hazinesini zenginleştirir, cümle yapılarını öğretir ve telaffuz hatalarını düzelterek pekiştirir, tonlamaları öğretir. Şarkılar en güzel tekrar etme yöntemlerinden birisidir, çocuklar şarkılarla kolay öğrenirler, adadillerini ve kimliklerini unutmazlar. Günümüzde internetten yeteri kadar kaynak bulmak mümkündür. Birinci sınıflara, haftanın günleri var, gel birlikte sayalım şarkısı bir örnek olabilir.

- Telaffuz hatalarını düzeltmenin diğere bir yolu da okumaktır. Almanya’da yapılan araştırmalarda çocukların okuma seviyelerinin düşük olduğu tespit edilmiş, ve okullara okumayla ilgili bazı etkinlikler yapmaları istenmiştir. Bu etkinliklerden bir tanesi haftada iki gün 20 dakika koro şeklinde bir parçanın okunması etkinliğidir. Bu yöntem Türkçe dersinde de uygulanabilir. Koro halinde okuma telaffuz hatalarının düzeltilmesine yardımcı olur, öğrenciler tonlamaları ve vurguları daha iyi kavrarlar.

- Telaffuz hatalarını düzeltmenin diğere bir yolu da oyunlardır. Almanya’da yetişen çocuklar dar bir kelime hazinesiyle konuşmaktadırlar. Kelime hazinesini geliştirici kelime avı, kelime zinciri, kelime bulmaca, kelime kartları, zihin fırtınası, şehir-eşya-meyve-sebze gibi oyunlar ve etkinlikler dersi hem eğlenceli hem de öğretici hale getirecektir.

- Telaffuz hatalarını düzeltmenin, telafuzları geliştirmenin diğere bir yolu da, öğrencilerin okumalarının veya konuşmalarının kayda alması ve daha sonra kendi seslerini dinleyerek hatalarını görmelerinin sağlanmasıdır. Sınıfta yapılan drama gibi çalışmalarının kayda alınıp sonra sınıfta değerlendirilmesi de önemli bir hataları düzeltme yöntemidir.

- Okul seçimi yapılırken KOALA konsepti olan okullar seçilebilir veya bu konseptin o okulda da olması için veliler idareyle görüşebilir. Köln mümkün olduğu kadar bu konsepti okullara yaymak için çalışmalar yürütmektedir.

- Telaffuz hatalarını gidermenin bir diğere yolu, mümkün olduğunca sık Türkiye’ye gitmek ve Türkçe konuşulan ortamlarla etkileşimde bulunmaktır. Türkiye’ye seyahat edemeyen aileler ise çocuklarını Türkçe konuşulan ortamlara götürebilir ve ailece Türkçe filmler izleyebilirler. Ayrıca, çocuklara Türkçe çizgi filmler izletmek de telaffuz hatalarını azaltan etkili bir yöntemdir. Bu tür etkinlikler, çocukların Türkçe dil becerilerini geliştirirken, doğru telaffuzları öğrenmelerine de yardımcı olacaktır.

KAYNAKÇA

Aksak Gönül, A. ve Okyay, D. (2021). Almanya’daki iki dilli Türk çocuklarının yazılı anlatımlarının incelenmesi. *International Journal of Language Academy*, 9 (3), 96-110.

Altınok, Ş. (2021). Köken dil Türkçe konuşurlarının fonetik ve prozodik özellikleri (Türkçe-Almanca). *Alman Dili ve Kültürü Araştırmaları Dergisi Zeitschrift Für Forschungen Zur Deutschen Sprache Und Kultur*, 3 (5), 78-95.

Arslan, M., Okuyan S. (2022). Almanya'da yaşayan Türk soylu ilk ve ortaokul öğrencilerinin Türkçe konuşurken yaptıkları hatalar. *Social Sciences Studies Journal*, (e-ISSN:2587- 1587) Vol:8, Issue:99; pp:2152-216. Doi10.2922 8/sss.63012

Bayrak, A., Üstün, B. (2020). Almanya'da iki dilli yetişen Türk çocuklarının Türkçe yazma becerileri üzerine bir çalışma. *Diyalog 2*: 350-365. <https://dx.doi.org/10.37583/diyalog.845596>

Çakır, M. (2002). Almanya'daki çok kültürlü ortamlarda Türkçenin anadili olarak kullanımı. *Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, (1), s. 46.

Çakır, S., Dağlı, A., Yıldız, Y., Abanoz İ. (2011). *Sosyal Bilimler Lisesi diksiyon ve hitabet dersi öğretmen kılavuz kitabı*. Evren Yayıncılık.

Çerçi, A. (2013). *Konuşma eğitiminin telaffuz vurgu ve tonlama konularının dinleme destekli öğretimi*. (Yayımlanmamış doktora tezi) Necmettin Erbakan Üniversitesi.

Demirbaş, H. (2014). *Eğitim-Kültür açısından Avrupa'daki Türk çocukları - sorunlar ve çözümler*. Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık.

Güven, A., Özbilen, U. (2018). Türkçe öğrenen yabancı öğrencilerin konuşma sorunları ve çözüm önerileri (a2 örneği). II. *Uluslararası Eğitim Bilimleri Ve Sosyal Bilimler Sempozyumu*. Çanakkale.

Okuyan, S., Özdemir, C. (2023). Almanya'da iki dilli yetişen Türk öğrencilere oyunlaştırma ile atasözleri öğretimi: *Kelimelerle Okey Oyunu*. *Journal of Research in Turkic Languages*, 5 (1), 1-20. DOI: <https://doi.org/10.34099/jrtl.511>

Öztürk, S., Yıldız, M. (2013). Almanya’da ilkokulda (Grundschule) öğrenim gören Türk çocuklarının yazma becerileri üzerine bir inceleme: Stuttgart örneği. *Zeitschrift für die Welt der Türken Journal of World of Turks*. Vol. 5, No. 2

Yıldırım, A. (1999). Nitel araştırma yöntemlerinin temel özellikleri ve eğitim araştırmalarındaki yeri ve önemi. ODTÜ Eğitim Bilimleri Bölümü.

Yıldız, C., Okur, A., Arı, G., Yılmaz, Y. (2008). *Yeni öğretim programına göre kuramdan uygulamaya Türkçe öğretimi*. Ankara: Pegem Akademi Yayınları.